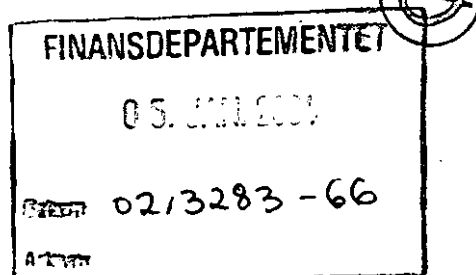

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.,
0030 Oslo

FORUT

Postadresse/Postal address:
Boks 300, 2803 Gjøvik, Norway
Kontoradresse/Office address:
Roald Amundsens veg 1B
2816 Gjøvik
Bank: 7220.05.36348
Telefon/Phone: +47 61 18 74 00
Telefax: +47 61 18 74 01
E-mail: forut@forut.no
Hjemmeside/Web site: www.forut.no

Oslo/Gjøvik 23.12.03

Høringsuttalelse NOU 2003:22 Forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond

Vedlagt følger høringsuttalelse til NOU 2003:22 Forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond.

Denne uttalelsen kommer i fellesskap fra Actis, Rusfeltets samarbeidsorgan, en sammenslutning av 25 frivillige organisasjoner og sammenslutninger innen rusfeltet, og FORUT, Solidaritetsaksjon for utvikling, en norsk bistandsorganisasjon med røtter i rusfeltets organisasjoner. Uttalelsen er i stor grad likelydende med uttalelsen fra en rekke organisasjoner i ForUM-paraplyen. Vi slutter oss til denne uttalelsen (vedlagt), og i tillegg mener vi at:

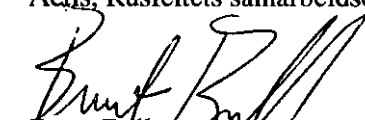
- *Norge bør avstå fra å investere midler fra Statens petroleumsfond i de multinasjonale alkoholselskapene.*

Eksklusjon av alkoholprodusenter er en av de mest brukte sosiale indikatorer for såkalte sosiale eller etiske fondsplasseringer. Grunnen for å utelukke slike investeringer er basert på de byrdene alkohol påfører enkeltpersoner, familier, lokalsamfunn og nasjoner i form av helseskader, sosiale og økonomiske problemer. Disse problemene følger av enkelte drikketilfeller (skader, ulykker, vold) eller langvarig bruk (alkoholisme, helse- og sosiale problemer). Dessuten er den aggressive markedsføringen disse selskapene bruker for å selge sine produkter til ungdom, fattige og andre utsatte grupper en vanlig grunn til å utelukke denne bransjen.

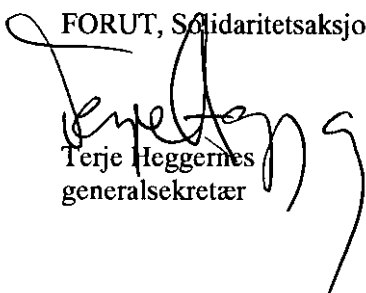
Å identifisere alkoholindustrien regnes som en enkel sak, og slike selskaper blir identifisert på flere såkalte sosiale indekser. En vanlig grense er å ekskludere selskaper som har mer enn 5-15 % prosent av inntekten fra salg av alkohol.

Spørsmålet om å utelukke alkoholindustri er i liten grad behandlet i NOUen. På side 33 har utvalget noen betraktninger om tobakk, og konkluderer med at utvalget har vært delt i synet på om tobakk bør utelukkes fra Petroleumsfondet gjennom negativ filtrering. Mange av de samme betraktningene kan gjøres gjeldende for alkohol. På side 100 (vedlegg 7, pkt. 3.2.5) er alkohol og tobakk diskutert som ett problemfelt.

Med vennlig hilsen
Actis, Rusfeltets samarbeidsorgan

Bernt Bull
internasjonal rådgiver

FORUT, Solidaritetsaksjon for utvikling

Terje Heggemes
generalsekretær

SOLIDARITETSAKSJON FOR UTVIKLING
CAMPAIGN FOR DEVELOPMENT AND SOLIDARITY

Foretaksreg.: NO 951 989 827 - Registrert hos IK-innsamlingskontrollen - 0010

Forvaltning for fremtiden

Høringsuttalelse fra
Actis, Rusfeltets samarbeidsorgan
FORUT, Solidaritetsaksjon for utvikling

Oslo/Gjøvik, desember 2003

Ikke invester i alkoholindustri

Innledning

I retningslinjene for mange etiske fond er det forskjellige typer bransjer som er utelukket fra investeringer. Sammen med tobakksindustri og våpenindustri er alkoholindustri en bransje som oftest er utelukket. De følgende argumentene for fokus på alkohol er basert på den mer generelle diskusjonen av de etiske prinsippene i den andre uttalelsen, der det argumenteres for at utvalgets grenser er for snevre.

Formål

Actis og FORUT vil hevde at å avstå fra å investere i alkoholindustri kan dekkes inn under "... investering som utgjør en uakseptabel risiko for at fondet medvirker til uetiske handlinger eller unnlater som for eksempel krenkelser av *grunnleggende humanitære prinsipper*, ..."

Vi mener formålet innebærer at retningslinjene skal:

hindre at norsk velferd direkte eller indirekte bygger på at alkoholindustrien lykkes i sine markedsframstøt med de følger vi vet det vil medføre blant annet for fattige og undertrykte i deres streben etter å oppnå velferd og realisering av sitt menneskelige potensial.

Problembeskrivelse

Alkohol er et helseproblem og et sosialt og økonomisk problem

Som et resultat av internasjonal epidemiologisk forskning på effektene av alkoholbruk finnes det i dag kunnskaper om sammenhengen mellom alkohol og skader på helse og samfunn. Det er allment akseptert at det er en sammenheng mellom totalforbruket av alkohol i et samfunn og omfanget av skader. De oppstår som følge av langvarig bruk (avhengighet og helseproblemer som leverskader og enkelte former for kreft) og som resultat av den enkelte drikkesituasjon (vold, selvmord, ulykker etc.). Skadeomfang og fordeling påvirkes også av drikkemønsteret.

WHO har funnet ut at for antall leveår tapt til tidlig død eller ødelagt på grunn av funksjonshemming (Disability Adjusted Life Years – DALY), kommer alkohol på en tredjeplass bare slått av feilernæring og dårlige vann- og sanitærforhold. Ofte er det kvinnene som bærer byrdene ved alkoholbruken. Kvinnemishandling, husbråk, barnemishandling og en mann som ikke arbeider eller blir syk – med inntektstap for familien som følge – alt dette blir en byrde for familien i tillegg til utgiftene alkoholbruken medfører. I vestlige land vet vi mye om hvilke belastninger alkohol medfører både for enkeltpersoner, familier og samfunn. I utviklingslandene er denne kunnskapen mer begrenset.

Alkohol skaper og bidrar til å opprettholde fattigdom mange steder i verden. Ferske tall fra Verdensbanken viser at 1,2 milliarder mennesker lever på mindre enn en dollar per dag. 850 millioner mennesker dør hvert år i utviklingslandene av sykdommer som kunne vært helbredet (diaré, meslinger, malaria og tuberkulose).

Fattige mennesker over hele verden er sårbare for selv små endringer som forrykker den daglige hånd-til-munn-økonomien de lever under. De byrdene (sosialt, økonomisk og helsemessig) som alkoholbruken medfører, er en tilleggsbyrde for dem i dagliglivet.

Når det gjelder alkoholens betydning for et lands økonomiske utvikling, har det vært hevdet fra alkoholindustriens side at oppbygging av industriell alkoholproduksjon har en positiv utviklingseffekt. Det skal bidra til nye arbeidsplasser, være en kilde for skatteinntekter til staten og en stimulans for turistindustrien. Industriell framstilling skal sikre høyere kvalitet på produktene og bidra til teknologioverføringer til u-landene. Det kan reises tvil om hvert av disse argumentene. Det er imidlertid viktigere å fastslå at de representerer en type argumentasjon som ikke er holdbar i utviklingsammenheng, i og med at de ekskluderer eksterne kostnader av alkoholbruk i form av belastning på samfunn, folkehelse og individer. Økt alkoholbruk medfører lavere produktivitet som følge av økt fravær, redusert arbeidsevne og forkortet yrkeskarriere for de arbeidstakerne som rammes av alkoholbruken. Dette er noe av grunnen til at Verdensbanken i 2000 utferdiget et notat der det heter at verdensbankinstitusjonene skal være svært selektive før de støtter med lån eller på andre måter prosjekter som støtter alkoholrelaterte aktiviteter. "Tatt de negative følgene av alkoholmisbruk for helse og sosiale forhold i betraktning, vurderer Verdensbankgruppa alkoholrelaterte prosjekter nøye i forhold til utviklingseffekt og støtter dem bare når de møter helt klart definerte kriterier". I praksis betyr dette at Verdensbanken kun unntaksvis gir lån til denne typen aktiviteter.

Multinasjonal alkoholindustri

Som følge av redusert forbruk i Vesten og økt konsentrasjon og markedsrett i alkoholindustrien, har produsentene av de internasjonale merkevarene på øl- og spritmarkedet satset på vekst i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Satsingen understøttes av massiv markedsføring som er rettet mot ungdom, den fattige delen av befolkningen og mot grupper som allerede er storforbrukere. Innføring av nye drikkevarer og nye drikkeskikker representerer ofte et tilleggsproblem til allerede eksisterende alkoholproblemer.

Alkoholindustrien har ikke vært noe unntak fra den generelle utviklingen i storindustrien, der nye allianser, oppkjøp og sammenslåinger har ført til færre og sterkere enheter. Selskapene har gjerne lisensavtaler og joint ventures som gjør at de "eier hverandre". I dag selger de ti største internasjonale ølgigantene en tredjedel av verdens industriproduserte øl. I spritsektoren står de internasjonale merkevarene for nærmere halvparten av spritomsetningen på verdensmarkedet, og ti selskaper har hånd om mer enn halvparten av dette. Denne markedsmakten, kombinert med mange staters avhengighet av inntekter fra alkoholomsetningen, kan i en del tilfeller gi selskapene uforholdsmessig stor politisk innflytelse.

Den multinasjonale alkoholindustrien er villig til å satse store summer på markedsføring for å vinne og beholde markedsandeler samt å rekruttere nye brukere. Ofte er denne markedsføringen rettet mot barn, ungdom og andre grupper (etniske grupper, kvinner o.l.) som tradisjonelt har brukt lite alkohol, eller den rettes mot storforbrukere for å få disse til å drikke mer. Sponsorvirksomhet skal bidra til å gi selskapene et skinn av samfunnsansvar, men i utviklingsland opplever mange at de bruker markedsføringsmetoder som ikke ville vært akseptable i deres egne hjemland.

Alkoholbransjen har bestemt seg for at den ikke vil lide tobakksindustriens skjebne i møte med økt helsebevissthet, EUs helseregulativ og stevninger i rettsapparatet. Den har derfor etablert såkalte "organisasjoner for sosialt ansvar" (Social Aspect Organisations) som skal bidra til å gi bransjen et ansvarlig ansikt utad. Eksempler på nasjonale grupper finnes i England (Portman Group) på regionalt plan (The Amsterdam Group med nedslagsfelt i hele EU-området) og på internasjonal basis (International Centre for Alcohol Policies, ICAP). Selv om disse organisasjonene først og fremst finnes i vestlige land er de også i ferd med å se dagens lys i utviklingslandene, blant annet i India og Taiwan.

Disse "Social Aspect Organisations" hevder at drikkemønster er det beste grunnlaget for alkoholpolitikken – ikke totalforbruket. De hevder at ansvarlig drikking kan læres og at selvregulering

av markedsføring er å foretrekke framfor restriksjoner. Det finnes imidlertid en rekke eksempler på at industriens vilje til selvregulering av markedsføring ikke blir fulgt opp i praktisk handling. I alkoholpolitiske spørsmål markerer disse gruppene seg oftest med tiltak som holdningskampanjer o.l., men mot tiltak som er kjent for ha en virkning på alkoholbruken og alkoholproblemene, dvs. mot lavere promillegrenser, mot tilfeldige promillekontroller, mot miljømessige tiltak, mot reklameforbud, mot heving av aldersgrenser, mot å redusere tilgjengelighet og mot alkoholavgifter som instrument.

Norge bør derfor

- *avstå fra å investere midler fra oljefondet i de multinasjonale alkoholselskapene.*

Forvaltning for fremtiden

Forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond

1. Grunnlaget for de etiske retningslinjene

Bærekraftig utvikling et globalt anliggende

Grunnlaget utvalget under ledelse av Hans Petter Graver baserer sine forslag til etiske retningslinjer for oljefondet på, slår innledningsvis fast at langsiktig god avkastning er avhengig av bærekraftig utvikling i økonomisk, økologisk og sosial forstand. Videre heter det at fondet skal fremme bærekraftig utvikling. Dette er et godt og viktig utgangspunkt som dessverre ikke reflekteres tilstrekkelig i utvalgets forslag.

Utvalget har valgt en reaktiv strategi hvor etiske retningslinjer skal søke å hindre at den norske staten gjennom investeringer fra oljefondet bidrar til direkte uetiske handlinger. Vi mener grunnlaget tilsier at de også burde valgt en proaktiv strategi for aktivt å fremme bærekraftig utvikling og etiske verdier som har bred anerkjennelse i det norske samfunnet. Det er i denne sammenhengen beklagelig at utvalget ikke følger opp det grunnlaget de har formulert. I forslagene fra utvalget vurderes tvert i mot bærekraftig utvikling kun som et middel for å styrke fondets finansielle interesser, ikke som del av et kombinert mål for å sikre kommende generasjoner velferd også på områder som per i dag ikke måles økonomisk.

Det skisseres to grunnleggende etiske forpliktelser som Petroleumsfondet skal forvaltes etter: Å sikre økonomisk handlingsrom for kommende generasjoner i Norge på den ene siden, og å respektere menneskerettigheter og bidra til bærekraftig utvikling på den andre siden. Det kommer ikke klart fram om disse to forpliktelsene er rangerte. Paragraf 3.1 i kapittel 6, *Forslag til etiske retningslinjer for Statens Petroleumsfond*, tyder på at den førstnevnte forpliktelsen har forrang. Samtidig gis det ikke noen begrunnelse i kapittel 5.3, *Veie ulike hensyn opp mot hverandre*, eller noe annet sted i utredningen, for at den førstnevnte forpliktelsen skal veie tyngre.

Fokuset på disse to forpliktelsene blir i utvalgets innstilling beskrevet som motstridende. Beskyttelse av grunnleggende menneskerettigheter og bærekraftig utvikling er imidlertid nødvendige forutsetninger for Norges fremtidige generasjoners velferd.

Petroleumsfondets to grunnleggende forpliktelser må derfor i større grad sees i sammenheng. Det må erkjennes at etiske hensyn er en forutsetning for å sikre fremtiden til kommende norske generasjoner. I en globalisert virkelighet kan ikke velferd og bærekraftig utvikling fungere isolert innenfor nasjonalstatens grenser. Vi beklager derfor at utvalget ikke foreslår en større geografisk spredning av investeringene til fondet. I dag

utelates svært mange utviklingsland fra investeringsporteføljen. Vi mener derfor det er behov for å utarbeide en strategi for hvordan man kan bruke investeringer fra fondet som middel for å sikre utvikling i sør og gjennom dette bidra til bærekraftig utvikling.

Forslag til formelt grunnlag:

Vi støtter utvalgets formulering: "Petroleumsfondet skal ikke foreta investeringer som utgjør en uakseptabel risiko for at fondet medvirker til uetiske handlinger eller unnlatelser som for eksempel krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, grove krenkelser av menneskerettighetene, grov korrupsjon eller alvorlige miljødeleggelse"

I tillegg vil vi foreslå:

I tilfeller der økonomiske hensyn støter mot menneskerettighetene og miljøhensyn, skal de siste ha forrang.

For å møte målsettingen om å fremme økonomisk, økologisk og sosial bærekraftig utvikling skal de etiske retningslinjene også bidra til å:

1. *Aktivt fremme grunnleggende menneskerettigheter*
2. *Aktivt stimulere til bedre ressursforvaltning og mindre miljøbelastninger*

2. Virkemidler

Innstillingen fra Graverutvalget skisserer tre virkemidler for en etisk forvaltning av petroleumsfondet, aktivt eierskap, negativ filtrering og uttrekk.

Aktivt eierskap

Vi er enig med utvalget i at aktivt eierskap og forvaltning har et betydelig potensial når det gjelder å fremme bedrifters samfunnsansvar. Det forutsetter imidlertid at forvalterne har effektive verktøy. Det verktøyet forslaget gir Norges Bank som forvaltere er dårlig. Det angir lite om hvilket formelt grunnlag forvaltningen skal bygge på. Vi savner henvisninger til sentrale, relevante, internasjonale konvensjoner. Eierskapsutøvelse basert på FNs prinsippprogram Global Compact som utvalget foreslår, har klare svakheter ved at dette kun er et intensjonsprogram som ikke fullt ut dekker de problemområdene etiske retningslinjer er ment å ivareta. Det betyr lite å kreve at selskapene knytter seg opp til Global Compact som del av aktivt eierskap fordi dette kun vil si at de har en intensjon om å opptre etisk innenfor vagt definerte områder, men ikke at de nødvendigvis følger opp.

FNs Global Compact og OECDs retningslinjer er frivillige rammeverk som skal stimulere bedrifters samfunnsansvar på gitte områder. Erfaring fra de siste 10 år har imidlertid vist at dersom vi ønsker effektive verktøy for å sikre sosialt, økologisk og økonomisk ansvarlige næringslivsaktører må disse rammeverkene suppleres med forpliktende og presist formulerte avtaler som konkretiserer globale standarder i internasjonale konvensjoner. Avtalene må følges av effektive rapporterings- og overvåkningsmekanismer. Dette vil kunne bidra til en ensartet praksis med like vilkår for selskapene slik mange av dem nå etterspør.

Vi viser her til Stortingets vedtak til statsbudsjett for 2004 om å "ta aktivt del i de initiativ som tas i FN-regi for å utvikle et globalt og forpliktende rammeverk for bedrifters samfunnsansvar, slik det ble vedtatt på verdenstoppmøtet i Johannesburg". Et slikt rammeverk som det her vises til burde kunne bli et godt egnet verktøy for en etisk forvaltning av petroleumsfondet.

Vi mener en aktiv forvaltning etter etiske retningslinjer av petroleumsfondet bør ha som ambisjon å påvirke selskapene til å heve sin virksomhet til en høyere standard enn hva som per i dag er minimumskravet i relevante internasjonale avtaler. Innflytelsen begrenses imidlertid av at fondet kun kan eie opp til 3 prosent av selskapene, og i praksis har en langt mer begrenset eierandel. En ytterligere begrensning for aktivt eierskap ligger i at Norges Bank som forvalter ikke har den nødvendige kompetansen på menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø, relevante konvensjoner osv. Aktivt eierskap krever ekspertise, kommunikasjon, og strategisk kompetanse slik at man kan beskytte disse interessene mest mulig målrettet.

Negativ filtrering

Med unntak av negativ filtrering av "selskap som selv eller gjennom enheter de kontrollerer produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper" foreslås det ikke noen form for etisk vurdering i forkant av investeringene. Vi mener en forhåndsvurdering av risikoen i forhold til de samme kriterier som gjelder for uttrekking bør være et selvfølgelig element i en aktiv forvaltning. Det bør blant annet systematisk innhentes informasjon om hvordan andre fond og indekser (for eksempel DJSI, FTSE4Good) med etiske retningslinjer forholder seg til det aktuelle selskapet. Slik informasjon bør også benyttes for å identifisere selskaper eller bransjer som bidrar til aktivt å fremme bærekraftig utvikling jf. utvalgets grunnlag for etiske retningslinjer.

Uttrekking

Utvalget er vagt når det gjelder å konkretisere hvilke krenkelser som kvalifiserer for uttrekk og hvilket regelverk som skal legges til grunn utover menneskerettighetene. Det blir derfor uklart hva "grove", "alvorlige" og "systematiske" krenkelser betyr når det ikke er knyttet til konkrete regler.

Vi mener at Statens petroleumsfond bør trekke sine investeringer fra selskap som, med sin egen virksomhet eller gjennom selskap de har nær relasjon til, direkte eller indirekte, grovt og systematisk handler i strid med grunnleggende internasjonale konvensjoner og internasjonal strafferett på følgende områder:

- Menneskerettigheter, herunder barns rettigheter
- Faglige rettigheter
- Miljø
- Anti-korrupsjon
- Våpen
- Krig og konflikt

3.1 Retningslinjer for etikk i eierskapsutøvelse (Norges Bank)

Overordnet mål

I forslaget punkt 3.1 står det at "Det overordnede målet for Norges Banks utøvelse av eierrettigheter for Statens petroleumsfond er å sikre fondets finansielle interesser". Her slår utvalget nærmest beina under sitt eget arbeid ved å ta utgangspunkt i det opprinnelige, overordnede målet for petroleumsfondet og underordne de etiske retningslinjene. Resultatet blir at også de etiske retningslinjene forankres i økonomiske hensyn. Etter vår mening er dette inkonsekvent og står i motsetning til det som er grunnlaget for å innføre etiske retningslinjer. Etiske retningslinjer skal jo nettopp utvide

det overordnede målet for petroleumsfondet slik at det blir en kombinasjon av to sidestilte hensyn:

1. å sikre langsiktig avkastningen fra oljeformuen
2. at avkastningen er skapt under forhold som er i samsvar med våre etiske normer slik de kommer til uttrykk i relevante dokument.

Vi foreslår:

Det overordnede målet for Norges Banks utøvelse av eierrettigheter for Statens petroleumsfond er å sikre fondets langsiktige, finansielle interesser og samtidig etterleve de etiske standarder som følger av relevante miljø-, barne-, arbeidstaker-, og menneskerettighetskonvensjoner innenfor FN og ILO.

Aktiv forvaltning

Erfaring fra den internasjonale utviklingen viser at det vanligvis ikke er noen konflikt mellom hensynet til langsiktig avkastning og hensynet til miljø og sosialt ansvar. Et svekket omdømme pga krenkelser av internasjonale konvensjoner eller andre kritikkverdige forhold kan ha negativ økonomisk innvirkning. Investorer og faglig kompetanse innenfor næringslivet er i stadig større grad opptatt av selskapenes omdømme.

I tilfeller hvor brudd på retningslinjene er mindre alvorlige, og hvor selskapene utarbeider planer for hvordan de vil håndtere overtredelser, kan en strategi for utøvelse av aktivt eierskap vurderes. En slik strategi må imidlertid følges opp, slik at man jevnlig vurderer å selge seg ut av de aktuelle selskapene. Etablering av etiske retningslinjer stiller ikke bare krav til miljømessige og sosiale analyseverktøy, det krever i tillegg en åpen, dynamisk prosess.

Som nevnt under kapittel 2 er det behov for kompetanse, tiltak og arbeidsmåter for å sette Norges Bank i stand til å utøve sin nye forvalterrolle på en god måte.

Vi foreslår at:

1. Norges Bank delegerer utøvelsen av aktivt eierskap til kompetente eksterne forvaltere.
2. Dersom Norges Bank skal utøve eierrettighetene etter etiske retningslinjer må tilstrekkelig, ny, relevant faglig kompetanse tilføres.
3. Det etableres systemer for informasjonsinnhenting i forkant av investeringer.
4. Norges Bank utvikler og offentliggjør en fokusert 2-3 års strategisk plan for etisk forvaltning som det rapporteres i henhold til. Planen skal bl.a. angi mål og metoder for å oppnå bærekraftig utvikling, herunder næringsutvikling i sør. Sammen med oppdaterte og tilpassede rapporterings- og overvåkningssystemer skal den sikre en kontinuerlig kvalitetssikring og oppfølging av de etiske retningslinjene som vedtas for forvaltningen av fondet.
5. At Norges Bank offentliggjør endringer i petroleumsfondsporteføljen månedlig, i motsetning til dagens praksis hvor det kun er en gang i året, da det vil gi en vesentlig forbedring av innsynet og åpenheten i forvaltningen.

4. Retningslinjer for negativ filtrering og uttrekk

Utvidet ansvar

Det er først og fremst statene som har det juridiske ansvaret for å ivareta menneskerettighetene, men i forordet i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter er både det individuelle og alle samfunnsorgans ansvar nedfelt: "...every individual and

every organ of society, keeping this Declaration constantly in mind, shall strive by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms and by progressive measures, national and international, to secure their universal and effective recognition and observance.”

Næringslivsaktører pålegges ikke bare et ansvar for å respektere menneskerettighetene, men også for aktivt å fremme menneskerettighetene. Vi mener de bør tillegges et tilsvarende ansvar for miljøet.

Investorer står i utgangspunktet fritt når det gjelder å velge selskap å investere i og trekke seg fra. En streng fortolkning av folkeretten har vist seg å være et alt for snevert grunnlag for å oppfylle intensjonene med etiske retningslinjer. Vi mener derfor at Petroleumsfondets etikk- og folkerettsråd som skal vurdere negativ filtrering og uttrekk må bygge på en langt bredere kompetanse enn ren folkerettslig ekspertise.

Vi foreslår:

1. At Petroleumsfondets etikk- og folkerettsråd blir bredt faglig sammensatt av medlemmer med kompetanse og legitimitet på miljø, menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Om nødvendig utvides rådet med flere medlemmer enn de 5 utvalget foreslår.
2. At rådet har plikt til aktivt å søke informasjon og etablere rutiner og metoder for dette.
3. At det umiddelbart utvikles et konvensjonsbasert grunnlag som rådet i hovedsak skal gjøre sine vurderinger av alvorret, grovheten i krenkelsene på grunnlag av. Slik utvalgets forslag foreligger overlates for mye til skjønn.
4. Når fondet selger seg ut av selskaper etter tilråding fra etikk- og folkerettsrådet bør de i raskest mulig offentliggjøre hvorfor de velger å selge seg ut.

Åpenhet, demokratisk kontroll og innflytelse i forvaltningen

Det norske folk har som eiere rett til informasjon om hvordan petroleumsfondet forvaltes. Åpenhet er også et viktig, generelt prinsipp for at næringslivets adferd skal stemme overens med etiske retningslinjer. For å oppnå grunnlaget for etiske retningslinjer, jf Kap. 1 i forslaget, for oljefondet på en effektiv måte, er det viktig at utrekking av selskaper fra oljefondets portefølje gjøres offentlig kjent. Slik kan andre aktører og investorer men mindre ressurser som ønsker å opptre etisk forsvarlig dra nytte av kunnskapen og multiplisere effekten. En åpen forvaltning vil også bidra til større debatt og bevisstgjøring i offentligheten med de positive ringvirkningene det vil ha.